

SYNSPUNKTER I FORHOLD TIL FORSLAG PÅ NY BARNEHAGELOV

Elverum kommune ønsker å gi følgende uttalelse til forslag om ny barnehagelov:

Kommentarene til ny barnehagelov går på endringer som er av vesentlig betydning.

Kap 6.2 Barnehagens innhold

Forslag til lovtekst:

§ 2. Barnehagens innhold.

Barnehagen skal være en pedagogisk tilrettelagt virksomhet.

Barnehagen skal bistå hjemmene i deres omsorgs- og oppdrageroppgaver og på den måten skape et godt grunnlag for livslang læring og aktiv deltakelse i et demokratisk samfunn.

Omsorg, oppdragelse og læring i barnehagen skal fremme menneskelig likeverd, likestilling, åndsfrihet, toleranse og forståelse for bærekraftig utvikling. Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfulle opplevelser og aktiviteter i trygge og samtidig utfordrende omgivelser.

Barnehagen skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn. Barnehagen skal gi barn grunnleggende kunnskap på sentrale og aktuelle områder.

Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.

Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi stort rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap.

Barnehagetilbud for samiske barn skal bygge på samisk språk og kultur.

Departementet fastsetter en rammeplan for barnehagen. Rammeplanen skal gi retningslinjer for barnehagens innhold og oppgaver.

Barnehagens eier kan tilpasse rammeplanen til lokale forhold.

Med utgangspunkt i rammeplan for barnehagen skal samarbeidsutvalget for hver barnehage fastsette en årsplan for den pedagogiske virksomheten.

Uttalelse:

Det nye forslaget til lovtekst her består av mange ord som beskriver kvalitet på barnehagens innhold. Hvis man ser på alle ordene enkeltvis så krever det mye av de ansatte for å få til dette. Da er det viktig at vi har en faglig bra bemanning og tilstrekkelig med bemanning for å kunne ivareta det som loven sier.

Lovteksten virker noe detaljert og det foreslås at lovteksten ” *Omsorg, oppdragelse og læring i barnehagen skal fremme menneskelig likeverd, likestilling, åndsfrihet, toleranse og forståelse for bærekraftig utvikling. Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfulle opplevelser og aktiviteter i trygge og samtidig utfordrende omgivelser.*

Barnehagen skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn. Barnehagen skal gi barn grunnleggende kunnskap på sentrale og aktuelle områder.

Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.

Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi stort rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap", tas ut av lovteksten og heller tas inn i Rammeplanen.

Kap. 7 Barns og foreldres medvirkning

Kap. 7.1 Barns rett til medvirkning

7.1.4 Forslag til lovtekst:

§ 3. Barns rett til medvirkning

Barn i barnehagen har rett til å uttale seg om sitt syn på barnehagen innenfor barnehagens daglige virksomhet.

Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltagelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet.

Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

Uttalelse:

Barnehageloven har i dag ingen bestemmelser om barns rett til medvirkning i barnehagen. Men det står en del om det i rammeplanen.

Forslaget til lovtekst er positivt og berikende for barnehagen, men det forutsetter en utdyping av i hvilken grad barna skal medvirke i planlegging og vurdering. Viktig at punktet angående barnas alder og modenhet er med.

8 Lovens kapittel III: Ansvar og myndighet

8.1. Godkjenningsplikt:

8.1.5. Forslag til lovtekst

§ 6 Godkjenningsplikt

Virksomheter som gir tilsyn og omsorg for barn under opplæringspliktig alder, plikter å søke godkjenning som barnehage når:

- a) virksomheten er regelmessig og ett eller flere barn har en ukentlig oppholdstid på mer enn 20 timer, og*
- b) antall barn som er tilstede samtidig er 10 eller flere når barna er tre år eller eldre, eventuelt fem eller flere når barna er under tre år og*
- c) tilsynet utføres mot godtgjøring.*

Virksomheter etter første ledd må være godkjent for driften settes i gang.

Uttalelse:

Departementet forslår en skjerping av godkjenningsplikt av institusjonspreget virksomhet. Dette er bra for kvalitetssikring av barn.

Endring av lovtekst går på følgende 8.1 5: *a) virksomheten er regelmessig og ett eller flere barn(tidligere sto det flertallet av barna) har ukentlig oppholdstid på men enn 20 timer, og.....*

8.2 Oppgaver og plikter for barnehageeier:

8.2.3 Forslag til lovtekst

§ 7 Barnehageeiers ansvar

Barnehageeier skal påse at virksomheten drives i samsvar med gjeldende lover og regelverk.

Barnehageeier må legge fram opplysninger om regnskapsdata og tjenestedata etter forskrifter fastsatt av departementet.

Barnehageeier plikter å gi barnets bostedskommune de opplysninger som er nødvendige for å kunne føre et register som er nevnt i § 8 fjerde ledd.

Barnehageeier skal fastsette barnehagens vedtekter. Vedtektene skal gi opplysninger som er av betydning for foreldrenes/de foresattes forhold til barnehagen.

Uttalelse:

Ny bestemmelse skal klargjøre barnehageeiers ansvar for at virksomheten drives i samsvar med gjeldende lover og regelverk. Dette skal reguleres direkte i loven. Bra.

Hjemmel i barnehageloven skal sikre retten til de ikke- kommunale barnehagens regnskapsdata. Bra.

Detaljert opplisting av hvilke forhold vedtektene skal inneholde foreslås ikke videreført i ny lov. Det er synd, for opplistingen gjør det lettere både for nye eiere og kommunen som kontrollinstans å sjekke at alt er tatt med.

Krav om at utkast til vedtekter skal legges fram ved søknad om godkjenning foreslås fjernet. Da fjerner man en kvalitetssikring i forkant som kan bli vanskelig å rette opp i etterkant. § 15 i gjeldende barnehagelov vedrørende innhold i vedtektene ønskes videreført.

8.3 Kommunens ansvar som barnehagemyndighet:

8.3.4 Forslag til lovtekst

§ 8 Kommunens ansvar

Kommunen er lokal barnehagemyndighet og skal sikre at barnehagene drives i samsvar med gjeldende lover og regelverk.

Kommunen har plikt til å sørge for at det finnes et tilstrekkelig antall barnehageplasser for barn under opplæringspliktig alder. Utbyggingsmønster og driftsformer skal tilpasses lokale forhold og behov.

Kommunen har ansvaret for at barnehagetilbudet til samiske barn bygger på samisk språk og kultur.

Hver kommune skal opprette og føre register til bruk for trygdekontorene i forbindelse med kontroll av beregning og utbetaling av kontantstøtte etter kontantstøtteleven. Registeret kan samkjøres mot trygdekontorets register over mottakere av kontantstøtte. Departementet gir forskrifter med utfyllende bestemmelser om føringen av registeret, hvilke opplysninger registeret skal inneholde og behandlingen av disse opplysningene.

Uttalelse:

Ved innføring av skjønnsmidler er kommunene påført økt ansvar og arbeid og det er bra at dette synliggjøres. En klargjøring og hjemmel av kommunens myndighetsrolle er nødvendig med tanke på kontroll og tildeling av midler til private barnehager.

8.4 Fylkesmannens ansvar:

8.4.3 Forslag til lovtekst

§ 9 Fylkesmannens ansvar

Fylkesmannen har veiledningsansvar overfor kommuner og eiere av virksomheter etter denne lov, og er klageinstans i forhold til vedtak fattet av kommunen etter lovens §§ 10, 16, 18 og 19, og der det følger av forskrifter gitt i medhold av denne lov.

Fylkesmannen fører tilsyn med at kommunen utfører de oppgaver den som barnehagemyndighet er pålagt etter denne lov.

Uttalelse:

Fylkesmannens tilsynsmyndighet i forhold til den enkelte barnehage foreslås opphevet. Ser ingen praktisk betydning av dette.

Fylkesmannens kompetanse til å innvilge varig dispensasjon fra utdanningskravet foreslås ikke videreført. Bra. Ingen bør få varig dispensasjon fra utdanningskravet hvis de skal jobbe i stilling som pedagog.

Kap. 9. Barnehagemyndighetens generelle oppgaver.

9.1.6. Forslag til lovtekst

§ 10 Godkjenning

Kommunen avgjør søknad om godkjenning etter en vurdering av barnehagens egnethet i forhold til formål og innhold, jfr. §§ 1 og 2.

Godkjente virksomheter skal være registrert i Enhetsregisteret.

Kommunen skal sette vilkår for godkjenningen med hensyn til antall barn, barnas alder og oppholdstid.

Kommunens vedtak kan påklages til fylkesmannen.

Uttalelse:

Det er positivt at kommunene fortsatt får muligheten til å vurdere om barnehager skal godkjennes bl.a ved å legge vekt på egnethet i fht. formål. Dette også med tanke på kommunenes kjennskap til lokale forhold.

Videre må forholdene være i orden *før* godkjenning av barnehagene gis. Kvalitet (og dermed også sikkerhet) er et stikkord som stadig gjentas i høringsnotatet. Skal det sikres kvalitet i barnehager, må lovverket også sette noen klare krav!

Arealnormen i dagens barnehagelov er tatt ut av det nye lovforslaget. Dette mener vi er uheldig da dette kan føre til store grupper på få voksne. Kvaliteten av barnehage tilbudet vil da bli forringet og vil kunne gå ut over barnas sikkerhet.

- Det hadde vært en klar fordel og det er et krav om at også den nye barnhageloven beholder arealnormen i fht. barnas leke- og oppholdsareal. Det er en kjent sak at mange kommuner har trang økonomi. I tillegg er det behov for flere barnehageplasser. Dersom arealnormen oppheves, kan det tvinge seg fram at det gis plass til flere barn pr barnehage. Dette er ikke å legge vekt på kvalitet!

§ 12 i gjeldende barnehagelov vedr. arealnormer inne og ute ønskes videreført.

9.2.1.3 Forslag til lovtekst

§ 11 Familiebarnehager

Godkjenning av familiebarnehager omfatter virksomhetens organisering og det enkelte hjem.

Departementet kan gi forskrifter om godkjenning og drift av familiebarnehager.

Uttalelse:

Her gjelder de samme punktene som under §10 – Godkjenning.

Det understrekes også at departementet ikke bare kan, men skal gi forskrifter om godkjenning og drift av familiebarnehager.

9.3 Prioritet ved opptak

9.3.4. Forslag til lovtekst

§ 13 Prioritet ved opptak

Barn med nedsatt funksjonsevne skal ha rett til prioritet ved opptak i barnehage.

Det skal foretas en sakkyndig vurdering for å vurdere om barnet har nedsatt funksjonsevne.

Barn som det er fattet vedtak om etter lov om barneverntjenester §§ 4-12 og 4-4 annet og fjerde ledd, har rett til prioritet ved opptak i barnehage.

Kommunen har ansvaret for at barn med rett til prioritet får plass i barnehage.

Uttalelse:

At barn med funksjonshemming gis prioritet ved opptak er fortsatt greit og det er ok å fjerne vilkåret om at barn med nedsatt funksjonsevne skal ha nytte av barnehageoppholdet.

Departementets vurdering støttes på dette punktet.

Kapittel 10 TILSYN

Forslag til lovtekst:

§16 Tilsyn og veiledning

Kommunen fører tilsyn med virksomheter etter denne lov. Kommunen skal gi veiledning til barnehager og kan gi pålegg om retting av uforsvarlige eller ulovlige forhold ved godkjente eller godkjenningspliktige virksomheter. Hvis fristen for å etterkomme pålegget ikke overholdes, eller hvis forholdet ikke lar seg rette, kan kommunen vedta tidsbegrenset eller varig stenging av virksomheten. Kommunens stengingsvedtak skal sendes fylkesmannen til orientering. Vedtak om retting og stenging kan påklages til fylkesmannen.

Uttalelse:

Hvis kommunen skal kunne føre tilsyn og gi veiledning til barnehagene må kommunen inneha barnehagefaglig kompetanse i kommunen over barnehagenivået, slik det er for skolene jf. opplæringslovens § 13-1.

Et veiledningshefte er ikke tilstrekkelig til å kunne føre tilsyn med annet enn med det fysiske miljøet og andre mer konkrete ting. Det må stilles krav om kompetanse til å vurdere det pedagogiske innholdet og kompetanse til å gi veiledning til barnehagene.

Kapittel 11 PERSONALET

11.2.6 Forslag til lovtekst

§ 18. Ledelse

Alternativ A

Barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse.

Barnehagen skal ha en daglig leder.

Alternativ B

Barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse.

Barnehagen skal ha en daglig leder som har utdanning som førskolelærer eller annen treårig pedagogisk utdanning som førskolelærer eller annen treårig pedagogisk utdanning på høyskolenivå med tillegg av ett års (60 studiepoeng) videreutdanning i barnehagepedagogikk.

Når barnehage og grunnskole er organisert som en mindre virksomhet, kan skolens rektor være daglig leder for barnehagen.

Kommunen kan innvilge dispensasjon fra utdanningskravet etter andre ledd.

Kommunens vedtak kan påklages til Fylkesmannen.

Departementet gir nærmere forskrifter.

Uttalelse:

I innledningen til kapitlet drøftes barnehagepersonalets betydning. Personalet er barnehagens viktigste ressurs og foreldre mener det er viktig og nødvendig at personalet har kunnskap og kompetanse om barn generelt og at de har øye for hvert enkelt barn og familiens behov. Arbeidsgruppen som har vurdert kvalitet i barnehagen sier at personalets holdninger, kunnskap og kompetanse er den viktigste forutsetningen for god kvalitet i barnehagen. Erfaringer fra Utviklingsprogrammet for barnehagene og kvalitetssatsingen ”den gode barnehagen” viser at styreren har en svært viktig rolle i utviklingsarbeid og at slikt arbeid er

av stor betydning for å opprettholde og utvikle barnehagens kvalitet. Et av hovedmålene for "den gode barnehagen" var "et kompetent personale". For å kunne fortsette dette arbeidet må det være en leder som har innsikt i småbarnas og barnehagens utvikling. Dette er det personer med utdanning som førskolelærer har. Andre med pedagogisk utdanning og videreutdanning i barnehagepedagogikk vil også kunne ha denne kompetansen.

Alternativ B i lovforslaget er det som bør gjelde.

Den som skal være leder av barnehagen må ha utdanning som førskolelærer/annen pedagogisk utdanning m/videreutdanning for å kunne være styrer. Dette for at den pedagogiske ledelsen skal bli godt ivaretatt og kvaliteten sikres. Hvorvidt begrepet skal være styrer eller en annen betegnelse er av underordnet betydning, men kompetansen må være klar.

Hva forskriftene skal inneholde synes noe usikkert, men det må vel gå på innhold og varighet av videreutdanning for andre med treårig pedagogisk utdanning.

11.3 Barnehagens øvrige personale

11.6.2 Forslag til lovtekst

§ 19 Barnehagens øvrige personale

Alternativ A

Bemanningen skal bestå av førskolelærere og annet egnet personale.

Bemanningen må være tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet.

Likeverdig med førskolelærerutdanning er annen treårig pedagogisk utdanning på høgsolenivå med tillegg av ett års (60 studiepoeng) videreutdanning i barnehagepedagogikk.

Kommunen kan gi dispensasjon fra utdanningskravet i første ledd. Kommunens vedtak kan påklages til fylkesmannen.

Departementet gir forskrifter om dispensasjon og om unntak fra utdanningskravet for personale som arbeider i barnehagen på nattid.

Departementet gir utfyllende forskrifter om pedagogisk bemanning.

Dagens norm om pedagogtetthet videreføres i forskrift.

Alternativ B

Som alternativ A, men med en felles norm i forskriften på *en førskolelærer per 10 – 14 barn som er tilstede samtidig.*

Departementet ønsker ikke å flytte bestemmelsene om norm for pedagogisk bemanning fra forskrift til lovtekst. Dette kunne man i utgangspunktet ha ønsket.

Økt pedagogtetthet (2 pedagoger pr. avdeling) bør komme med i forskrift.

Her er det ønskelig med en klarere norm for pedagogisk bemanning og at det kommer klart fram at det skal være en pedagogisk leder pr. antall barn. Videre må det understrekes at pedagogisk leder må ha utdanning som førskolelærer.

Den tidlige bemanningen på 14 – 18 barn når barna er over tre år og 7- 9 barn når barna er under tre år og barnas daglige oppholdstid er over 6 timer må videreføres.

Forskriften må også sette minimumsnorm for tilstrekkelig bemanning. Minimum 3 ansatte pr. 16-18 barn over tre år og 7-9 barn under tre år.

"Annet egnet personale" bør også fastsettes til barne- og ungdomsarbeider. Dette for at de har en kompetanse som er nødvendig for arbeid med barn og som er med på å sikre kvaliteten i barnehagen.

Alternativ 11.2.6 A er det eneste akseptable alternativet, og i tråd med gjeldende lov/ forskrift som vi minimum ønsker å beholde.

11.7 alternativ 2) Oppheve normen for pedagogisk bemanning

11.7.2 Forslag til lovtekst

§ 19 Barnehagens øvrige personale

Alternativ C

Bemanningen skal bestå av førskolelærere og annet egnet personale.

Bemanningen må være tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet.

Likeverdig med førskolelærerutdanning er annen treårig pedagogisk utdanning på høgsolenivå med tillegg av ett års (60 studiepoeng) videreutdanning i barnehagepedagogikk. Barnegruppene skal ha en størrelse som er hensiktsmessig ut fra barnas alder og forutsetninger.

Kommunen kan gi dispensasjon fra utdanningskravet i første ledd. Kommunens vedtak kan påklages til fylkesmannen.

Departementet gir forskrifter om dispensasjon og om unntak fra utdanningskravet for personale som arbeider i barnehagen på nattid.

Alternativ D

Bemanningen skal være tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet.

Barnegruppene skal ha en størrelse som er hensiktsmessig ut fra barnas alder og forutsetninger.

Uttalelse:

Departementet ønsker med forslagene i alternativ 2 å gi barnehageeier større frihet til målrettet bruk av pedagogisk personale, og vil gi eier større ansvar for kvaliteten på barnehagetilbudet. I de økonomisk trange tider som kommunene og private barnehageeiere nå opplever, tror vi ikke at dette vil bli resultatet, heller at lovbestemmelsen blir brukt for å spare penger ved å ha større grupper og færre pedagoger/ annet personale.

Alternativ 11.7.2 C er bedre enn 11.7.2.D som ikke kan aksepteres. Her brukes kun ord som tilstrekkelig – tilfredsstillende – hensiktsmessig. Dette åpner for ulike vurderinger og skjønn, og vil gi ennå større ulikheter enn nå i barnehagetilbudet som blir gitt i de forskjellige kommunene. Her kan/vil resultatet bli barnehager med store grupper av barn, uten pedagogisk personale til å ivareta kvaliteten på tilbudet.

11.8 personale som arbeider i bhg. På nattid

Unntaksbestemmelsen bør beholdes, og vedtektsfestes som foreslått.

11.9 Utlysning av stillinger

Bhl §19 bør oppheves, tilstrekkelig ivaretatt via AML

11.10 Øvings- og praksisopplæring

Bør samordnes og likestilles med praksisopplæring i skolen, jfr. Opplæringslovens

§ 10-7. Praksisplassar i skolen

Departementet kan i det enkelte tilfellet eller i forskrifter gi pålegg om at kommunar eller fylkeskommunar skal gi studentar frå universitet og høgskolar praksisopplæring og rettleiing i skolen, og om val av den som skal stå for praksisopplæringa.

Kapittel VI. Forskjellige bestemmelser

Forslag til lovtekst (tilsvarende som dagens lov):

§ 25 Helsekontroll av barn og personale

Før et barn begynner i barnehage, skal det legges fram erklæring om barnets helse. Dersom barnet har møtt til de ordinære undersøkelser på helsestasjon, kan slik erklæring gis av barnets foresatte.

Barnehagens personale har plikt til å gjennomgå adekvat tuberkulosekontroll.

Når det gjelder bestemmelsen for barnehagens personale, må denne samsvare med Forskrifter om tuberkulosekontroll av 21.06.2002 nr. 567, som er hjemlet i lov av 5. august 1994 nr. 55.

Det bør også komme i forskrift hvordan barnehageeiere skal håndtere denne bestemmelsen i og med at det har skjedd endringer. Det samme gjelder for barn som skal begynne i barnehage.